

ÖSSZETARTÓ TÁRSADALOM

Ami igazán fontos! munkafüzet az Értékeink projekthez 3-4. évfolyam számára

2005

Készült az Európai Unió és
az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium megbízásából,
a 2002-es Phare "Összetartó társadalom megteremtése" c. program keretében.

Copyright
Központi Pénzügyi és Szerződéskötő Egység.

Szerzők
Gönczöl Enikő, Korbai Katalin
2005
ISBN 963 86871 3 4

Kedves Olvasó!

A következő hetekben vagy hónapokban ez a projektfüzet végigvezet majd Téged és társaidat egy úton. Sokféle dolgot fogtok közösen kipróbálni és megbeszélni egymással. Ennek során úgy használhatod majd ezt a füzetet, mint egy naplót. Gondolataid, elképzeléseid így megmaradhatnak. Később pedig, talán egy év múlva, amikor visszatekintesz rájuk, látni fogod, mi minden változott Benned ez alatt az idő alatt. S talán meg is fogod majd érteni, hogy bizonyos kérdésekről miért gondolkodsz másképp, mint korábban tetted.

Élményekben gazdag, szép utat kívánunk Neked!

A projekt tervezői

TARTALOM

I. HIDAK	7
1. Útlevél	9
2. A mai nap tapasztalatai (Napló)	10
3. A híd szerepe	12
II. KÖZÖSSÉG	13
4. Választható tevékenységek	15
5. Ezt választottam, így gondoltam	16
6. Mit viszek magammal? (Napló)	18
7. Befejezetlen mondatok	19
8. Álmaink és vágyaink (Napló)	20
9. Szereted az állatokat?	21
10. Kapcsolatok (Napló)	22
11. Használati utasítás magamhoz	23
12. Négy kérdés	24
13. Értékeink és szabályaink	25
14. A születés a mi kezdetünk	26
15. Választható tevékenységek	27
16. Fogalmazás	28
III. ÉRTÉKEK	29
17. Kedvenceim	31
18. Ezt kérdezd meg tőlem!	32
19. Amit igazán fontosnak tartok	33
20. A mai nap értékei (Napló)	34
21. Értjük egymást? (Napló)	35
22. A gyáva nyulak	36
23. Tudjuk, vagy úgy tudjuk? (Napló)	37
24. A legnagyobb kincs	38
25. Az én tudásom (Napló)	39
26. Mit mesélne a Nap?	40
27. Társasjáték tervezése	41
28. Egy különleges hét (Napló)	42
IV. KAPCSOLATOK	43
29. Egy az hét, és hét az egy	45
30. Kivel találkoznál?	46
31. Személyes élmények (Napló)	47
32. Belső kör és külső körök	48
33. Választható tevékenységek	49
34. Saját munkám	50
35. A barátság körei (Napló)	52
36. Régi történet	53
37. A rokonságom	54
38. Választható tevékenységek	55
39. Az én történeteim	56

40. Sok minden összeköt bennünket (Napló)	58
41. Mi volt a legjobb? (Napló)	59
V. KÖZÖS JÁTÉK.	61
42. Választható tevékenységek.	63
43. Díszletek	64
44. Szerepek és jelmezek	65
45. Jelenetek	66
46. Így játszottunk együtt (Napló)	68
MELLÉKLET.	69
Doja, a cigánytündér	70

I.

HIDAK

Gyűjts képeket magyarországi hidakról! Azokat, amelyeket a legszebbnek találsz, ragaszd be erre az oldalra!

1. Útlevél

Készíts magadnak egy útlevelet, és írd bele a legfontosabb személyi adataidat. Az üres sorokba írd le mindazt, amit még nagyon fontosnak tartasz magaddal kapcsolatban. Ragassz be egy képet is magadról az igazolványba.

(fénykép)	Kedvenc időtöltés: _____ _____
Név: _____	Kedvenc játék: _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____
Születési hely: _____	
Születési év, hó, nap: _____	
Apa neve: _____	
Anya neve: _____	
Testvérek neve: _____ _____	
Lakcím: _____ _____	

2. A mai nap tapasztalatai (Napló)

Gondold át a mai nap eseményeit és élményeit, s utána válaszolj a következő kérdésekre. A lap alján lévő sorokba pedig olyasmit írhatasz, amit ezen kívül még fontosnak tartasz a mai nappal kapcsolatban.

1. Mit tanultál ma?

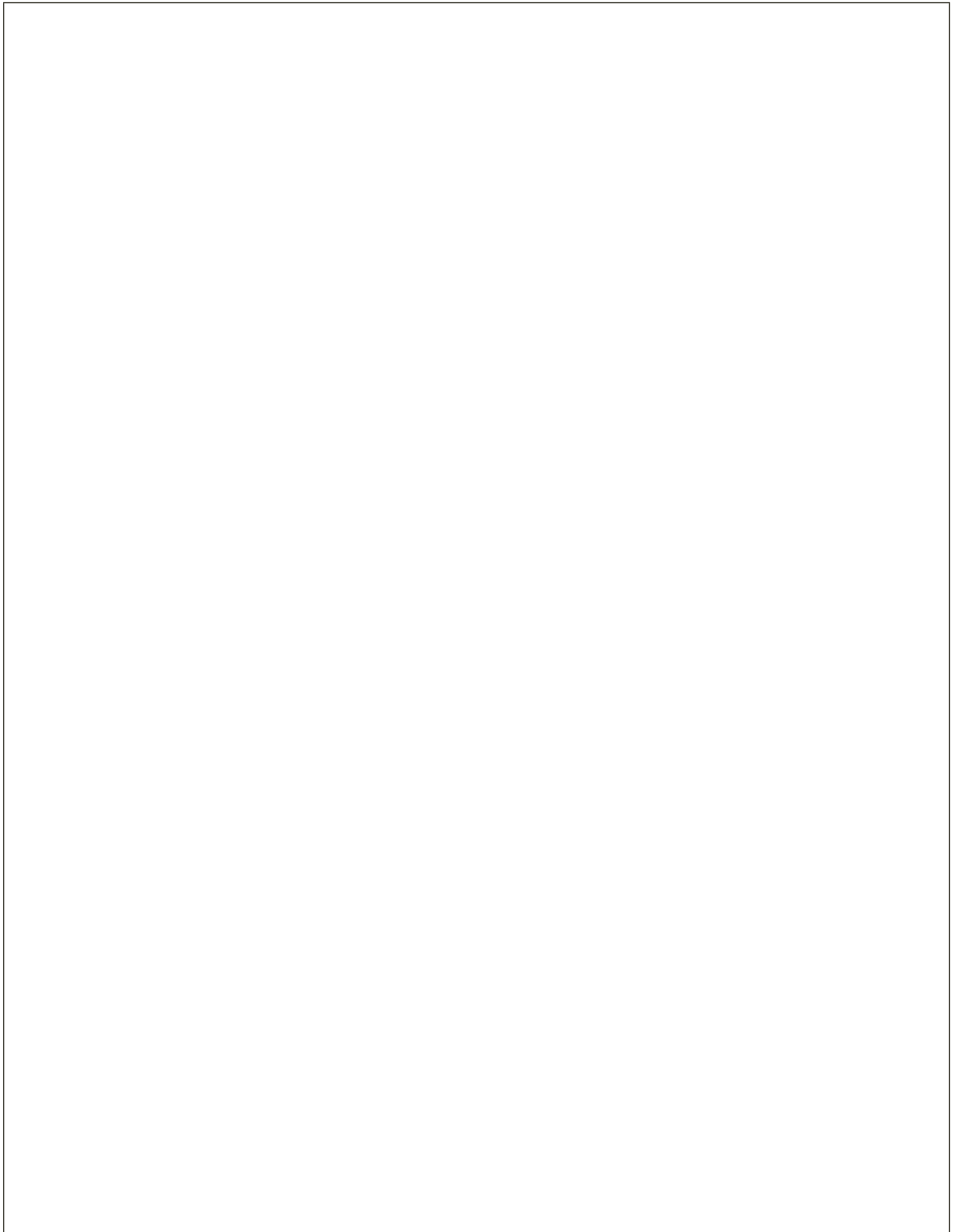
2. Mire tudod majd használni ezt a tudást?

3. Mire kell majd figyelned, hogy amit tanultál, később is használni tudd?

4. Mit viszel magaddal a mai napról?

5. És ami még ezen kívül fontos...

Rajzold le azt, amit a legérdekesebbnek találtál a mai napon

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for drawing or sketching. It occupies most of the page's vertical space.

Dátum: _____

3. A híd szerepe

Próbáld meg röviden összefoglalni, hogy mi mindenre való egy híd!

Beszélgessetek róla, hogy milyen módon lehet hidakat „építeni” az emberek között, és mikor van erre szükség!

II.

KÖZÖSSÉG

4.

Választható tevékenységek

A következő 40 percre olyan feladatot választhatsz, amihez leginkább kedvet érzel. Minden feladat a közösen meghallgatott meséhez kapcsolódik. Olvasd el a tevékenységek listáját, és aztán dönts!

1. Festés, rajzolás:

- Doja felhőpalotájának megfestése.
- Doja a tündér megfestése egy nagyméretű kartonpapírra.
- A szüllákok megfestése.
- Kollázs készítése: a szüllákok megalkotása színes papírokból, tépkedéssel vagy vágással kialakított formákból.

2. Másolás:

- Válaszd ki a meséből azt a részt, ami a legjobban tetszik, és másold le a füzetedbe. Ezután húzd alá benne a legérdekesebb szavakat. Ezeket a szavakat írd le egymás alá, különböző színű ceruzákkal.

3. Fogalmazás:

- Először foglald össze vázlagszerűen, amit megtudtál Dojáról: Hogy néz ki? Milyen a ruhája? (írd le három külső tulajdonságát) Milyen? (írd le három belső tulajdonságát) Hol lakik? Mi az, ami elszomorítja? Miről álmodozik?
- A vázlat segítségével írd róla egy verset.
- Vagy: írd neki egy levelet.

Dolgozhatsz egyedül, de párban vagy csoportban is. Dönts el, hogy mit szeretnél.

6. Mit viszek magammal? (Napló)

Gondold végig, mi minden történt veled a mai napon! Utána válaszolj a következő kérdésekre!

1. Milyen tevékenységekben vettél ma részt?

2. Mit tanultál ma?

3. Milyen új dolgot tudtál meg ma magadról?

4. Szerinted miért fontos a közösség?

5. Mit viszel magaddal mára a Vándorok Házából?

Dátum: _____

7. Befejezetlen mondatok

Ennek a lapnak a segítségével valami lényegeset mondhatsz el magadról. Fejezd be a megkezdett mondatokat! Aztán, ha van kedved hozzá, másokkal is megoszthatod, amit leírtál.

A nevem _____

Szeretem, ha úgy szólítanak, hogy _____

Nagyom elégedett lennék, ha _____

Nekem az a legfontosabb, hogy _____

Minden tőlem telhetőt megteszek azért, hogy _____

Az életben a legfontosabbnak érzem _____

Nagyon büszke vagyok arra, hogy _____

A barátaimnak az tetszik bennem, hogy _____

A leglényegesebb dolog, amin változtatni szeretnék az, hogy _____

8. Álmaink és vágyaink (Napló)

Idézd fel magadban a mai napot, és próbáld meg válaszolni a következő kérdésekre!

1. Mit tanultál ma?

2. Milyen új dolgot fedeztél fel magadban?

3. Kiről tudtál meg valami újat, és volt ez?

4. Kinek segítettél ma, és miben?

5. Ki volt az, aki neked segített, és miben?

Dátum: _____

9. Szereted az állatokat?

Rónay György: Mondd, szereted az állatokat?

„Mondd, szereted az állatokat?
A kutyát, macskát, csacsit, lovat
s a madarakat: a verebeket,
rigót, galambot, pinyeket,
akik a földön veled élnek,
s bundájuk, tolluk melegében
nekik is van szívük, csak éppen nem beszélnek?

Én szeretem az állatokat.
Elnézem őket,
ha játszanak, alszanak vagy tűnődnek
titkaikon és a világon.
Hidd meg, barátom,
nekik is vannak titkaik,
s csak annál nehezebb talán
számukra ez a sok talány,
mert nincsenek rá szavaik.”

Roma találós kérdések

- Tűit viszi mindenhova, nem varr velük semmit soha. Mi az?
- Kicsi és fekete, s még az óriást is tánkra bírja. Mi az?
- Hátán a háza, fején a szarva. Mi az?
- Fekete bácsikámnak szárnya van, néha azt mondja „za”(menjél), néha azt, hogy „xa”(egyél). Mi az?

10. Kapcsolatok (Napló)

Próbáld meg visszaemlékezni a mai napra, és felelj írásban a következő kérdésekre!

1. Mit tanultál ma?

2. Mi mindent próbáltál ki?

3. Mi volt az, ami a legnagyobb örömet okozta a mai napon?

4. Volt olyan is, ami esetleg rossz érzést okozott neked?

5. Kikkel tudtál ma a legjobban együtt dolgozni?

Dátum: _____

12. Négy kérdés

Ez az oldal most a csoport közös munkáját segíti. Gondoljatok ki négy olyan kérdést, amelynek segítségével érdekes dolgokat tudhattok meg másokról. A közösen kiválasztott kérdéseket írd le a füzetedbe.

Ezután mindegyik kérdést valaki másnak tedd fel a csoportból, és írd le, hogy mit válaszolt a társad. Jegyezd fel azt is, hogy kitől kaptad a választ.

1. kérdés: _____

Válasz: _____

2. kérdés: _____

Válasz: _____

3. kérdés: _____

Válasz: _____

4. kérdés: _____

Válasz: _____

14. A születés a mi kezdetünk

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget. Utána nézd át még egyszer, és húzd alá benne azokat a szavakat, amiket a legfontosabbnak érzel.

A születés a mi kezdetünk. Óriási jelentőségű pillanat. Születésünk megünneplése sokkal több annál az egyszerű alkalomnál, amikor ajándékokra számíthatunk. Lehetőség arra, hogy emlékezzünk a napra, amelyen megláttuk a világot, és a világ befogadott minket. A születésnap olyan nap, amely magának a születésnek, és az élet örömeinek a megünneplésére való. A születésünkre való emlékezés a kezdet felidézése. Ugyanakkor azonban jó alkalom az egész eddigi életünk végiggondolására is. Sőt, az újjászületés fogalmának megértésére is. Nem számít ugyanis, miként alakultak a dolgok tegnap vagy tavaly. Amíg élünk, mindig van lehetőségünk újra kezdeni. A születésnap ezért évente visszatérő lehetőség az újragondolásra is.

15.

Választható tevékenységek

A munka következő szakaszában szabadon választhatod meg, hogy mivel szeretnél foglalkozni. Olvasd el a lehetséges tevékenységek listáját, és dönts el, hogy mit szeretnél csinálni!

1. Festés, rajzolás:

- Egy kép festése az előző oldal szövegéből kiválasztott szóhoz kapcsolódóan.
- Kép festése „A világ színeiben” címmel.
- Önarckép festése vagy rajzolása.
- Kép rajzolása vagy festése „Egy vidám napom” címmel.
- Valamilyen saját ötlet lerajzolása vagy megfestése.

2. Fogalmazás

- Fogalmazás írása, amelynek az a szó a címe, amit a legtöbben választottak ki az előző oldal szövegéből.
- Fogalmazás írása, amely így kezdődik: „Azt mesélik rólam, hogy amikor kisgyerek voltam...”
- Négy soros vers írása saját magadról
- Valamilyen saját témát feldolgozó fogalmazás írása.

Jelöld meg, hogy melyik feladatot választottad, és írd le röviden, hogy miért!

III.

ÉRTÉKEK

17.

Kedvenceim

A felsorolt kategóriák segítségével mutasd be, hogy mi minden tartozik a kedvenceid közé. Töltsd ki a kérdőívet, s utána saját magad határozz meg még három olyan területet, ami fontos a számodra.

Kedvenc

1. tantárgyam: _____
2. sportom: _____
3. színem: _____
4. ünnepem: _____
5. ruhafélém: _____
6. könyvem: _____
7. fafajtám: _____
8. állatom: _____
9. helyem: _____
10. filmem: _____
11. dalom: _____
12. zenekarom: _____
13. _____
14. _____
15. _____

18.

Ezt kérdezd meg tőlem!

Képzeld el, hogy egy riporter interjút akar készíteni veled. Milyen kérdéseket kellene feltennie ahhoz, hogy a lehető legtöbbet tudjon meg rólad? Írj össze hat ilyen kérdést!

1. kérdés

2. kérdés

3. kérdés

4. kérdés

5. kérdés

6. kérdés

19.

Amit igazán fontosnak tartok

Gondold át, hogy mi mindent tartasz értéknek! Jelöld a megfelelő szám bekarikázásával, hogy a felsorolt dolgok közül mi mennyire fontos a számodra! Mit mennyire tartasz értéknek, és milyen szeretnél lenni? Ha valamit nagyon-nagyon fontosnak tartasz, akkor a 10-es számot karikázd be. Ha egyáltalán nem tartod lényegesnek az adott dolgot, akkor az 1-es. A többi szám segítségével pedig azt fejezheted ki, hogy e két szélső értékhez képest mennyire érzed fontosnak a leírt dolgot.

Mit mennyire tartasz értéknek?
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Milyen szeretnél lenni?
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

20.

A mai nap értékei

(Napló)

Emlékezz vissza a mai napra, és próbáld meg válaszolni a következő kérdésekre! A lap alján lévő sorokba leírhatod, amit még fontosnak tartasz.

1. Mi okozott számodra meglepetést a mai napon? Milyen volt ez a meglepetés: kellemes vagy kellemetlen? Miért?

2. Hogy érezted magadat abban a csoportban, amelyikbe ma dolgoztál? Kivel tudtál a legjobban együttműködni? Vajon miért?

3. Mit gondolsz arról az értéklistán, ami az összesítés után kialakult a csoportodban? Van olyan dolog, amit a csoport fontosabbnak tart, mint te? Ha igen, vajon mi lehet ennek az oka?

Dátum: _____

21. Értjük egymást? (Napló)

Gondold át a mai nap eseményeit, és válaszolj írásban a következő kérdésekre!

1. Könnyen tudtál 1 percig beszélni arról a szóról, amit kihúztál? Ha igen, miért? Ha nem, vajon miért nem?

2. Te milyen szerepet játszottál a várépítésben: irányító voltál vagy építő?

3. Milyen érzéseid voltak a játék közben ebben a szerepben?

4. Szerinted kinek volt könnyebb szerepet a várépítésben: annak, aki irányított, vagy annak, aki épített? Indokold is meg a véleményedet!

5. Mi az, amit még meg szeretnél említeni a mai nappal kapcsolatban?

Dátum: _____

22.

A gyáva nyulak (indiai népmese)

Volt egyszer egy félős nyúl, aki mindig attól rettegett, hogy valami szörnyűség fog bekövetkezni. Mindig ilyeneket mondott: Mi lesz, ha ránk szakad az ég? Mi lesz, ha hirtelen beomlik a föld? Mi lesz akkor velem?

Egy napon, amikor mindezt már sokszor elmondta magában, nagy zajt hallott. Bang! Mintha megrendült volna a föld. A nyúl akkorát ugrott, majd a bőréből esett ki. – Mi volt ez? – kiáltotta. Biztosan beomlott a föld! Biztosan beomlott a föld! Futásnak eredt, ahogy a lábai bírták. Már egy jó ideje futott, amikor találkozott egy másik nyúllal. – Menekülj, testvér, a föld összeomlik!

– Micsoda? – kiabált a másik. – Várj meg! – Az első nyúl után iramodott, aki riasztott egy másikat, s nemsokára az összes nyúl rohant, amilyen gyorsan csak tudott. És mind azt kiabálta: – Fuss! Fuss! A föld beomlik! A föld beomlik! Nemsokára a nagyobb állatok is meghallották, ők is futni kezdtek, azt kiabálva: – A föld beomlik! Meneküljete!

Egy bölcs öreg oroszlán látta, amint rohannak, és hallotta a kiabálást. Körülnézett.

– Nem látom a földomlást – mondta. És elüvöltötte olyan hangosain, ahogy a torkán kifért:

– Állj! – Erre az összes rémült állat lefékezett és megállt.

– Mit beszéltek? – kérdezte az oroszlán.

– Nem hallod? – trombitált az elefánt. – A föld beomlik!

– Miből gondolod? – kérdezte az oroszlán.

– Nekünk a tigrisek mondták – felelték az elefántok.

– És miből gondolják a tigrisek?

– A medvék mondták nekünk – morogták a tigrisek.

– És a medvék miből gondolják?

– Hát a bivalyok mondták – felelték a medvék.

– Miből gondolják a bivalyok?

– A szarvasok mondták – bődültek el a bivalyok.

– Miből gondolják a szarvasok?

– A majmok mondták nekünk – mormogtak a szarvasok.

– És a majmok honnan tudják?

– A sakálok mondták – fecsegték a majmok.

– És hogy találták ki a sakálok?

– A nyulak mondták – csaholták a sakálok.

– És honnan tudják a nyulak? Egy nyúl elmondta, hogy egy másik nyúttól hallotta, és így tovább, míg végül eljutottak az első nyúlig.

– Tudom – mondta –, mert láttam.

– Hol?

– A nagy kókuszpálma alatt.

– Nos, akkor gyere és mutasd meg! – szólt az oroszlán.

– Jaj, nem, túlságosan félek! Megismétlődhet! – nyöszörgött a nyúl.

– Na, akkor mássz a hátamra, majd én tartalak – mondta az oroszlán. Így, még mindig reszketve, felugrott a nyúl az oroszlán hátára, s lassan elballagtak a nagy fához. És éppen akkor... Bang! Egy nagy kókuszdió csapódott be a földbe.

– Fussunk, fussunk! – kiabált a nyúl. – Mind meghalunk!

– Állj és figyelj – mondja az oroszlán. – Nézd meg, mi ez itt!

– Azt hiszem ... egy kókuszdió – mondta a nyúl.

– Akkor jobb, ha megmondod a többi állatnak, hogy a földomlás csak egy kókuszdió-pottyánás a pálmafáról.

Nem kell mindig elhinni azt, amit hall az ember.

23. Tudjuk, vagy úgy tudjuk? (Napló)

Idézd fel emlékezetedben a mai napot, s aztán adj választ írásban a következő kérdésekre!

1. Milyen tanulságai lehetnek a gyáva nyulakról szóló mesének? Fogalmazz meg valamilyen következtetés a magad számára!

2. Előfordult már veled, hogy nagyon megijedtél valami ártalmatlan dologtól? Ha igen, mi volt az? Vajon miért tudott megijeszteni?

3. Sokszor butaság gondolkodás nélkül követni másokat. Próbálj meg három példát írni az ilyen helyzetekre!

- a) _____
- b) _____
- c) _____

4. Máskor viszont nagyon hasznos lehet, ha kérdés és gondolkodás nélkül követed mások példáját. Próbálj meg három példát írni az ilyen helyzetekre is!

- a) _____
- b) _____
- c) _____

Dátum: _____

24.

A legnagyobb kincs (zsidó népmese)

Izrael egyik nagy tanítóját, Rabbi Józsefet mindenki úgy ismerte, hogy nálánál már senki nem tudhat többet. A tudósok, ha valamit nem értettek, hozzá fordultak tanácsért. Mégis azt tartotta magáról, hogy még mindig sokat kell tanulnia.

– Gyermekkorom óta tanulok – mondogatta az ősz tanító –, és csak most jövök rá, hogy mennyi mindent nem ismerek.

Mint látjátok, nemcsak tudása volt nagy, de szerénysége is.

Az egyik napon eladta minden holmiját, és csak a legszükségesebbeket tartotta meg. Tanítványai sehogy sem értették a dolgot.

– Miért adod el az értékeidet? – kérdezték tőle.

– Hírül vettem – felette –, hogy a szomszéd országba érkezett egy ifjú tudós. Messze földön járt. Elmegyek hozzá, hátha valami újat tanulhatok tőle. Pénzem nincs elegendő, hogy ott tanulás közben megéljek. Ezért mindazt, ami fölösleges eladom.

E dolog híre eljutott a városban lakó leggazdagabb ember fülébe is. Ez az ember egész életében egyedül vagyonszerzéssel foglalkozott, pedig ládája tele volt már arannyal.

Mondom, ez a gazdag ember beállított az éppen csomagoló tanítóhoz, és így szólt hozzá: Hallom, eladod holmijaid legnagyobb részét csak azért, hogy tanuljál. Látod, én meg fordítva cselekszem. Tudás helyett pénzt gyűjtök, és házakat, földeket. Hidd el, ez többet ér. Így biztos vagyok, hogy öregségemre nem lesz gondom. Bezzeg te majd vénségedre koldulhatsz. Te is bölcsebben tennéd, ha a sok olvasás helyett vagyont gyűjtenél. Így bizony kinevetlek, és azt mondom: bolond vagy, bolond!

– Ne félts te engem – válaszolt a csúfolódó gazdagnak. – A Amit én eladok most, azt bármikor elveszíthetem. Jöhet tűz, víz, megsemmisül, de azt, amit megtanulok, az örökre az enyém, és nem veheti el soha senki.

Sok-sok hónap múltán visszatért hazájába a tudós. Jövetelének hírére összegyűlt a nép. Tanítványai és tudóstársai örömmel fogadták.

A tömegből egyszer csak egy rongyos ruhájú koldus tolakszik elébe. Sovány arcáról lerítt, hogy már napok óta alig evett.

– Nem ismered meg? – szólította meg az ősz tanítót. – Én vagyok az a gazdag ember, aki kicsúfolt, kinevetett, Bizony minden vagyonom elvesztettem. Előbb leégett a házam, aztán ami megmaradt elvitte az árvíz. Íme, nincs semmim, koldus vagyok. Te pedig a tudás kincsével gazdagon jössz vissza otthonodba. Most tudom csak, mennyire igazad volt, hogy amit én gyűjtöttem, azt bármikor elveszthetem, amit pedig te, az örökre megmarad.

25. Az én tudásom (Napló)

A mai napon is sokféle dolog történt veled. Idézd fel ezeket, majd válaszolj a következő kérdésekre!

1. Mit tanultál a mai foglalkozások során a többiektől?

2. Mi kellett ahhoz, hogy ezt a tudást megszerezhesd?

3. És tőled mit tanulhattak ma a társaid?

4. Te kitől tanultál eddigi életed során a legtöbbet? Vajon miért éppen tőle?

5. Próbáld megmagyarázni, hogy mit jelent ez a mondás: „A tudás kincs”!

Dátum: _____

26. Mit mesélne a Nap?

Alkossatok egy közös mesét! A történet így kezdődik:

A Nap minden egyes napon körbejárja a Földet. Reggelente gyengéd sugaraival felébreszti az embereket. Este pedig éji palástját maga után húzva, sötétséget borít rájuk, hogy nyugodt legyen az álmuk. Így megy ez napról napra, hétről hétre, és évről évre. Ma reggel azonban, amikor lepillantott csodálkozva vette észre, hogy ...

Írd le 2-3 mondatban, hogy szerinted mit látott a Nap?

Alkossatok összefüggő történetet a külön-külön megfogalmazott gondolatokból, és mondjátok el a többieknek is.

Írj egy furcsa, vidám kérdést a közösen kitalált meséhez!

27. Társasjáték tervezése

Tervezzetek közösen egy társasjátékot a projekt témájához kapcsolódóan! Ebben segítséget nyújthat az alábbi vázlat, de természetesen el is térhettek tőle.

Először el kell döntenetek, hogy

- milyen fajta játékot szeretnétek (mozgásos játékot, táblásat, kártyásat, vagy más fajtát)?
- mi lesz a játék célja?
- hányan vehetnek részt benne egyszerre?

Ezután ki kell találnotok, hogy

- mik legyenek a játék szabályai?
- milyen eszközökre van szükség a játékhoz?

Meg kell szerveznetek a munkát:

- meg kell osztanotok egymás között a feladatokat,
- be kell szereznetek a szükséges anyagokat.

El kell készítenetek:

- a játék kellékeit,
- a játék szabályainak leírását.

Ki kell próbálnotok a játékot:

- először nektek, készítőknak kell játszani vele, hogy lássátok, minden működik-e, ahogy elképzeltétek,
- ki kell javítanotok az esetleges hibákat,
- aztán olyanoknak kell kipróbálniuk a játékot, akik nem vettek részt az elkészítésében,
- lehet, hogy ezután ismét javítanotok kell még valamin.

És végül: közkinccsé lehet tenni a munkátokat.

Az én feladatom a társasjáték elkészítésében:

28. Egy különleges hét (Napló)

Az elmúlt hét kicsit más volt, mint a többi. Mást tanultál, és máshogy, mint ahogy azt eddig megszoktad. Próbáld meg felidézni, hogy mi volt számodra a legjobb ebben az időszakban! És mi volt az, amire esetleg nem tudsz örömmel visszaemlékezni? Írd le röviden a gondolataidat!

Nagyon jó volt:

Nem volt jó:

Fogalmazz meg két fontos jókívánságot saját magad számára ennek a hétnek a tapasztalatai alapján!

1.

2.

Külön kis papírokra írd hasonló jókívánságokat társaid számára is!
Azokat a kívánságokat, amiket a többiek írnak neked, a füzeted 44. oldalára tudod bera-
gasztani.

Dátum: _____

IV.

KAPCSOLATOK

Ragaszd be ide azokat a jókívánságokat, amiket a társaidtól kaptál az elmúlt hét munkájának befejezésekor!

29.

Egy az hét, és hét az egy (Gianni Rodari)

Ismertem egy kisleányt, aki hét kisleány volt.

Rómában élt, és Paolónak hívták, és a papája villamos vezető volt. És Párizsban is élt, Jeannak hívták, és a papája autógyárba dolgozott.

De Berlinben is élt, ott Kurtnak hívták, és a papája gordonkatanár volt. De Moszkvában is élt, Jurijnak hívták, akárcsak Gagarint, és a papája kőműves volt, és egyetemre járt.

De NewYorkban is élt, Jimmynek hívták, és a papájának benzinkútja volt.

Hányat említettem, ötöt? Akkor kettő hiányzik még.

Az egyiket Ciunak hívták, Sanghajban élt, s a papája halász volt.

A hetediket Pablónak hívták, Buenos Airesben élt, és a papája kelmefestő volt.

Paoló, Jean, Kurt, Jurij, Jimmy Ciu és Pablo: ez a hét ugyanaz a kisleány volt, ugyanaz a nyolcéves kisleány. Folyékonyan olvasott már, és úgy tudott kerékpározni, hogy közben eleresztette a kormányt

Paoló fekete hajú volt, Jean szőke, Kurt gesztenyebarna. És mégis egy és ugyanaz a kisleány volt.

Jurijnak fehér volt a bőre, Ciué meg sárga, és mégis egy és ugyanaz a kisleány volt.

Pablo spanyol nyelvű moziba járt, Jimmy angol nyelvűbe, de mégis ugyanaz a kisleány volt, és közös nyelvük volt: a nevetés.

Ma már felnőttek mind a heten, és nem tudnak többé háborúzni egymással, mert mind a hét egy és ugyanaz az ember.

Mit tudtál meg róluk?

Név	Hol élt?	Mi volt a papája foglalkozása?	Milyen nyelven beszéltek moziban náluk?	Milyen színű volt a bőre?	Milyen színű volt a haja?	Mi volt a közös nyelvük
Paoló						
Jean						
Kurt						
Jurij						
Jimmy						
Ciu						
Pabló						

30. Kivel találkoznál?

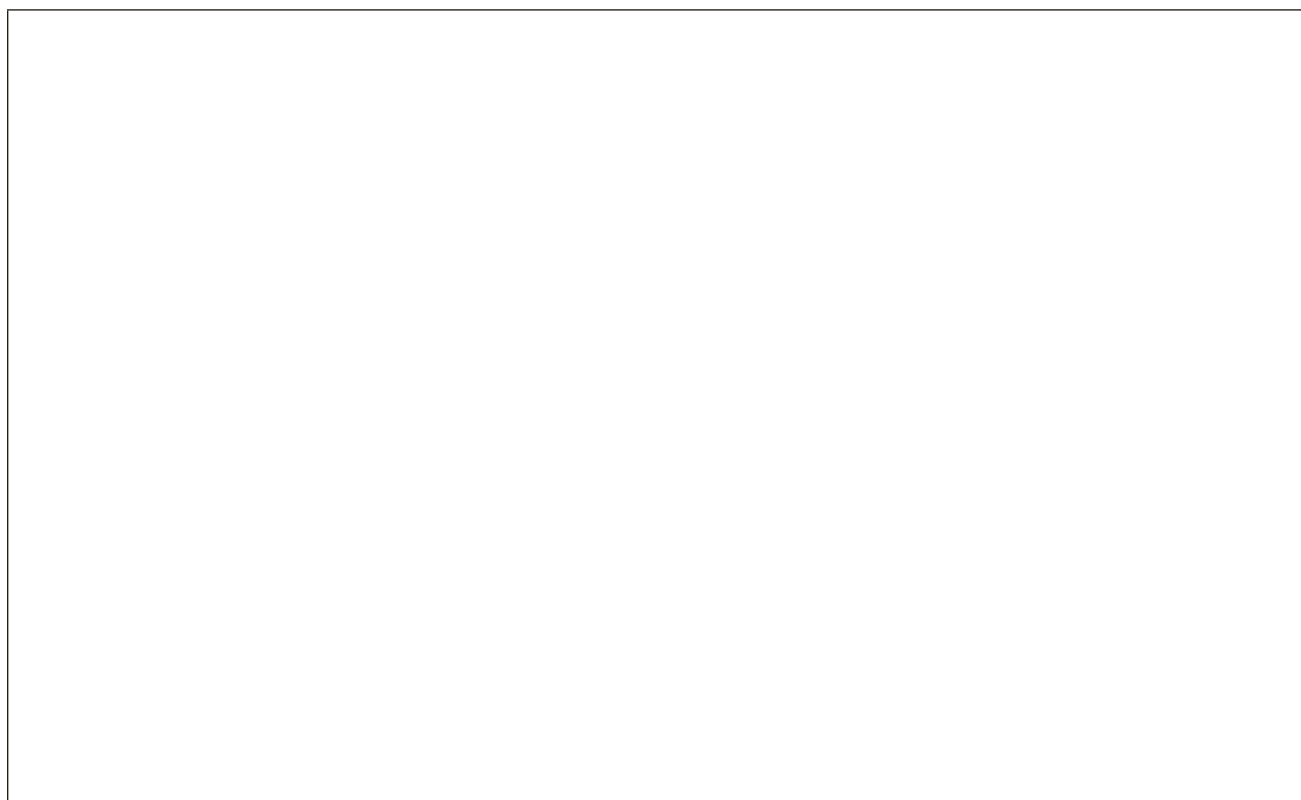
Nézd meg figyelmesen az előző oldal táblázatát, és válaszolj a következő kérdésekre!

Melyik fiúval találkoznál a legszívesebben?

Miért éppen őt választottad?

Mit kérdeznél tőle?

Vajon hogy nézne ki? Rajzold le, hogy milyennek képzeled őt!

31.

Személyes élmények (Napló)

Ma új témakörrel kezdtetek el foglalkozni a projekten belül. Gondold végig a nap eseményeit, és válaszolj a következő kérdésekre!

1. Történt veled ma valami olyasmi, ami máskor nem szokott?

2. Mennyire tudtál ma figyelni a társaidra?

3. Ma beszélgettél valakivel, akivel különben alig szoktál szót váltani. Vajon máskor miért nem nagyon beszélsz ezzel a társaddal?

4. Ki az, akit meg szeretnél hívni a projektet lezáró ünnepségre? Miért éppen rá gondoltál?

5. Mi az, amit még fontosnak tartasz a mai nappal kapcsolatban?

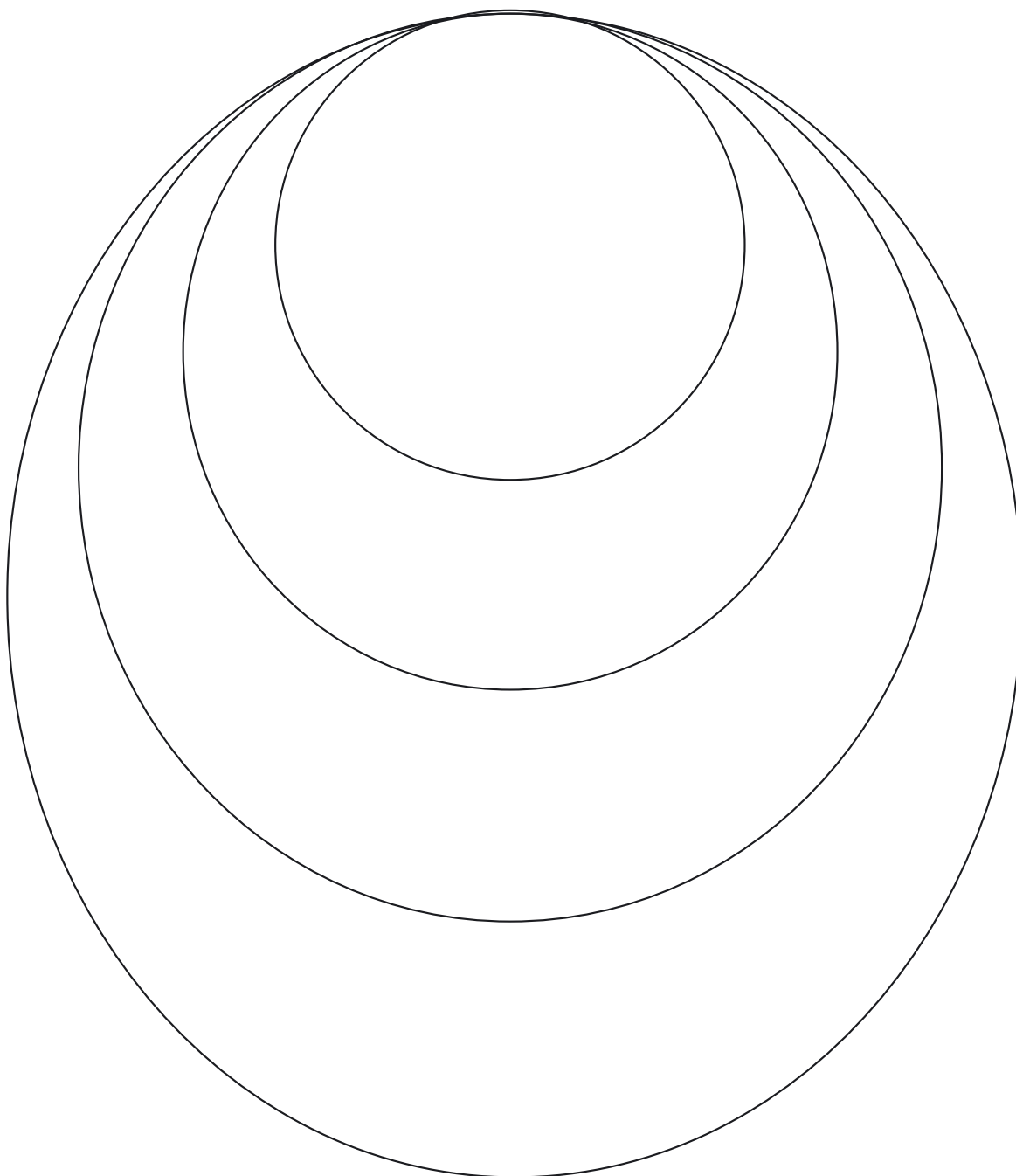
Dátum: _____

32.

Belső kör és külső körök

A *belső körbe* írd be a barátaid nevét. A *második körbe* azoknak a nevét írd, akikkel jóban vagy, és szívesen játszol. A *harmadik körbe* azoknak a nevei kerüljenek, akikkel beszélsz ugyan, de különösebben nem tartotok kapcsolat egymással. A *negyedik körbe* azoknak a nevét írd, akikkel alig beszélsz. A *körön kívülre* pedig azok kerüljenek, akikről szinte semmit sem tudsz.

Ceruzával dolgozz, hátha később változtatni akarsz majd az ábrán!

33.

Választható tevékenységek

A következő szakaszra magad választhatod meg, hogy mit szeretnél csinálni. Ebben nyújt segítséget a lehetőségeket bemutató, alábbi lista:

1. Információgyűjtés

- Közmondásokat és szólások gyűjtése a barátság témakörében.

2. Fogalmazás

- Interjúterv készítése a barátság témájával kapcsolatban (annak a személynek a kiválasztása, akit meg szeretnél kérdezni, és a kérdések összeállítása).
- Jellemzés írása „A legjobb barátom” címmel.
- A barátságról szóló bábjáték történet megírása.
- Valamilyen saját ötlet megvalósítása.

3. Festés

- A barátságot színekben elmesélő kép festése.
- Kettős portré készítése „Amikor együtt vagyok a barátommal” címmel.
- Valamilyen saját ötlet megvalósítása.

Jelöld meg, hogy melyik feladatot választottad, és írd le röviden, hogy miért!

35.

A barátság körei (Napló)

Gondold át, mi minden történt veled a mai napon! Ha sikerült felidézni a nap történéseit, válaszolj a következő kérdésekre!

1. Melyik játékban érezted a legjobban magad? Vajon mi volt az oka ennek?

2. Van-e olyan valami, amit ma tudtál meg valamelyik osztálytársadról? Ha igen, mi az?

3. Változott-e a véleményed valamelyik társaddal kapcsolatban a mai napon? Ha igen, miben változott?

4. Van-e, akinek a nevét most már máshol helyeznéd el a barátság köreinek lapján? Ha igen, mi az oka ennek? Végezd el a javítást a 32. lap ábráján is!

Dátum: _____

37. A rokonságom

Írd le, milyen rokonsági fokokat ismersz!

A kérdőív segítségével számba veheted, hogy kik a te legközelebbi rokonaid. Írd be a nevüket a megfelelő helyekre!

Testvéreim: _____

Szüleim: _____

Nagyszüleim: _____

Dédszüleim: _____

Más rokonaim: _____

38.

Választható tevékenységek

Most egy darabig megint olyasmivel foglalkozhatsz, amit a legjobban szeretnél. Az alábbi lehetőségek közül választhatsz:

1. Fogalmazás

Javasol címek:

- Az ablaknál álltam, és figyeltem az utcát
- A kedvenc játékom
- Az otthonom
- Egy különleges nap gyerekkoromból
- A hazafelé vezető út

2. Festés, rajzolás

- Rajzold le a családot tagjait, úgy, hogy virágnak ábrázolod őket.
- Rajzold le a lakásokat.
- Fesd meg az otthonod színeit.

Jelöld meg, hogy melyik feladatot választottad, és írd le röviden, hogy miért!

41.

Mi volt a legjobb? (Napló)

Közeledik a foglalkozások egy szakaszát lezáró vendégség. Ezért most ne csak a mai napot gondold végig, hanem egy kicsit emlékezz vissza az egész hét eseményeire. Utána válaszolj a következő kérdésekre, és készíts egy rajzot is a hét legszebb emlékéiről!

1. Volt olyan feladat ezen a héten, amihez nagyon nehezen kezdtél hozzá? Ha igen, mi volt ez? Miért volt nehéz elkezdni?

2. Mi az, amire a legszívesebben emlékszel vissza ennek a hétnek az eseményei közül? Mi az oka ennek?

3. Mi az az élmény, amit mindenképp el szeretnél mesélni a szüleidnek, vagy az osztályon kívüli barátodnak?

Dátum: _____

Az elmúlt hét legszebb emléke

V.

KÖZÖS JÁTÉK

42.

Választható tevékenységek

A projekt utolsó hetének programja egy nagy közös játék, egy szép mese megelevenítése. Ahhoz, hogy ez jól sikerüljön, nagyon sokféle feladatot kell majd megoldani. Lesznek kisebbnek és nagyobbak látszó feladatok. De mindenkinek egyformán fontos lesz a részvétele, mert mindenki valami mást tud majd hozzáadni a játékhoz.

Ezen a héten a következő tevékenységek közül választhatsz majd.

- színjátás,
- díszletek készítése,
- jelmezek készítése,
- zenélés,
- a lakomához szükséges dolgok beszerzése és előkészítése,
- jegyek, prospektusok, plakátok és meghívók készítése,
- fotózás.

Van idő a gondolkodásra. Csak a harmadik napon kell eldönteni, hogy ki mit szeretne vállalni. A döntés előtt alaposan megismerheted a történetet, és sokféle tevékenységet kipróbálhatsz.

Ha eldőt, hogy mi lesz a te feladatod, írd le ide!

Gondold át, és írd le azt is, hogy miért fontos ez?

43. Díszletek

Vegyétek sorra, hogy milyen helyszíneken játszódik a történet, és mit tudunk meg ezekről a helyszínekről! Ez persze csak a kiindulási pont. A fantáziátok segítségével tovább formálhatjátok a szövegből kirajzolódó képet.

A mese helyszínei

A helyszíneket jellemző szavak és kifejezések

Ezután fogalmazzátok meg közösen, hogy milyen feladatokat kell megoldani annak érdekében, hogy szép díszletek szülessenek!

44. Szerepek és jelmezek

Az előzőekhez hasonlóan gondoljátok át azt, hogy mi mindent tudunk a mese szereplőiről! Gyűjtsétek ki a szövegből az őket jellemző szavakat és kifejezéseket!

Szereplők	Az őket bemutató szavak és kifejezések
Doja	_____
Zurkoja	_____
Dzsilla	_____
Mutó	_____
Csádi	_____
Zukka	_____
Runó	_____
Zoldikó	_____
Boja	_____
Szüllákok	_____

Ezután képzeljétek el közösen, hogy kit milyen jelmezbe kellene öltöztetni, és honnan lehet beszerezni az ehhez szükséges kellékeket!

45. Jelenetek

Ez a két oldal jelenetekre bontva foglalja össze a történetet. Olvassátok el még egyszer a mesét, és mindenki jelölje be a szövegben, hogy mettől meddig tartanak az egyes jelenetek.

1. jelenet

Doja hatalmas felhőpalotájából figyelni népe vándorlását.

2. jelenet

Doja elhatározza, hogy otthagyja felhőpalotáját, és lemegy a népe közé. A szivárvány ívén sétál le a folyópartra, a lovaikat itató cigányokhoz.

3. jelenet

A cigányok megbabonázva figyelik a gyönyörű lányt. Úgy érzik, csoda történt.

4. jelenet

A cigányok beszélgetni kezdenek a lánnyal, és ráismernek, hogy ő Doja, a cigányok jó tündére. A tündér elmondja, hogy miért jött. El akarja vezetni népét egy olyan helyre, ahol letelepedhetnek, és biztonságban, jólétben élhetnek majd.

5. jelenet

A cigányok többsége örül annak a hírnak, hogy saját országuk lehet. De vannak, akik inkább maradnának. Igaz, hogy az a föld nem az övék, de van benne elég fű, erdő és folyó.

6. jelenet

Az emberek belekapaszkodnak Doja erős hajába, és felemelkednek. Hosszan repülnek, és velük szállnak a sátraik, meg a lovaik is. Végül megérkeznek egy gyönyörű helyre, ahol szelídek az állatok, és jóízű gyümölcsöt adnak a fák. Ez a cigányok földje.

7. jelenet

A cigányok örömben leborulnak az illatos földre, és könnyes szemmel mondanak köszönetet Dojának. Az évek során a cigányok minden álma valóra válik. Úgy érzik, mintha a paradicsomban élnének.

8. jelenet

Egy szép reggelen borzasztó dolog történik. Megnyílik a föld, és a repedésekből szörnyek bújnak elő. Szétmarcangolják az embereket. Patáik dübörgésétől összedőlnek a házak. A cigányok halálra rémülnek. Doja pedig sírva nézi a pusztulást.

9. jelenet

A tündér elmondja az embereknek, hogy a föld alatti rémek a szüllákok, akik csak akkor jönnek elő, ha ellopnak tőlük valamit. Kiderül, hogy az egyik gyerek néhány napja talált egy szüllák ivadékot, aki most is ott van az egyik házban. Doja visszaadja a csöppséget a rémeknek, akik erre visszatérnek a föld alá. A halottakat eltemetik, a házakat újjáépítik, de többé már semmi sem lesz a régi. Életükbe beköltözött a félelem.

10. jelenet

Egyre többen érzik úgy, hogy jobb volt régen, amikor vándorolta, és ott aludtak, ahol az éjszaka érte őket. Doja szomorúan hallgatja őket. Hiába mondja nekik, hogy megvédi őket minden bajtól, az emberek félnek.

11. jelenet

Doja megígéri a cigányoknak, hogy visszaviszi őket az idegenek földjére, ahonnan jöttek. Az emberek összepakolnak. Mindent el akarnak vinni, ami mozdítható. Doja hiába mondja, hogy csak annyit tudnak vinni visszafelé, amennyivel ide érkeztek. A tündér sejti, hogy a haja nem fogja bírni a nagy terhet, de az emberek nem hallgatnak rá.

12. jelenet

A cigányok egyik kezükkel Doja hajába kapaszkodnak, másikkal a szekerek rúdját fogják, és a magasba emelkednek, mint sok száz évvel korábban. Messze maguk mögött hagyják a szépséges Cigányországot. De egyik a másik után fáj el, nem bír már kapaszkodni, és zuhanni kezd lefelé, ismeretlen földek felé. Doja sárga pillangókat küld a segítségükre, hogy puhán ériék el a talajt. A tündér szomorúan sétál vissza a szivárványon elhagyott palotájába. A cigányok pedig azóta is egymást keresve vándorolnak a világban.

Írd le ide, hogy neked melyik jelenetekben van feladatod, és konkrétan mit kell akkor tenned!

46. Így játszottunk együtt (Napló)

Ez a naplóbejegyzés az utolsó ebben a füzetben. Amikor kitöltöd az oldalt, először a mögöttetek hagyott hétre gondolj. De aztán, kicsit próbálj meg visszaemlékezni mindarra, amit ebben a projektben közösen megéltetek. Fogalmazd meg, hogy milyen általános érzéssel gondolsz vissza a közös munka egészére.

Fejezd be a megkezdett mondatokat!

A színdarab előkészítésében az volt a jó, hogy _____

A közös játékban az volt a legjobb, hogy _____

A lakoma azért volt jó, mert _____

Az egész projekttel kapcsolatban azt gondolom, hogy _____

MELLÉKLET

Szécsi Magda: Doja, a cigánytündér

Élt egyszer valamikor régen, amikor még azt hitték az emberek, hogy az eső a szomorkodó napocska könnye, egy szép cigány tündér, akit Dojának hívtak.

Doja egy hatalmas felhőpalotában élt, és onnan figyelte népe vándorlását. Furcsa egy tündér volt, mert még soha senki nem látta az arcát, de érezték simogató kezét, hajának selymét, ha letörölte könnyeiket. Ő borította rájuk a feledés fátyolát is, ha szerelmi bánatuk volt, vagy ha megdobálták őket kővel, rossz szóval, mérges átkokkal az idegenek. Így aztán elfelejtették a rosszat, és újból meg újból hittek abban, hogy egyszer örökre letelepedhetnek valahol. Doja volt az is, aki mély, titokzatos álmot hozott rájuk, ha egy hosszú nap után megpihentek. Álmukban olyan szép volt a világ, hogy csak nehezen ébredtek fel.

Doja egy szép napon elhatározta, hogy otthagyja felhőpalotáját és lemegy népe közé. A nap sugarából ruhát szőtt magának, és elindult a földre. A cigányok épp lovaikat itatták a folyónál, amikor észrevették a szivárványon sétáló csodaszép nőalakot.

– Csoda! – kiáltotta Zurkoja, a százéves cigányasszony, és barna kezeit a szívéhez szorította.

– Biztosan káprázik a szemük – sóhajtotta Vutár, a nagy bajuszú, és megdörzsölte a szemét.

– Dehogy káprázik a szemünk, hiszen mindenki látja – mondta Dzsilla és le nem vette volna szemét az égről.

– Na, cigányok, mától jó dolgunk lesz, ezt súgja nekem valami! – rikkantotta Mutó és csodálkozva nézett körül.

– Jesszusom! Hallottátok? Mutó megszólalt! – ámuldozott Vutár.

– Nahát, mik nem történnek – motyogta Zurkoja, és jól megnézte a félnótásnak tartott Mutót.

– Nézzétek, mindjárt ideér hozzánk – súgta Mutó, és megbabonázva figyelte a földig érő hajú lányt.

– Ki lehet ez? – kérdezte Dzsilla.

– Talán egy istennő – válaszolta Csádi, a szép cigányfiú elábrándozva, akinek már öt asszony leste minden kívánságát fekete sátrában.

– Mit keresne a földön egy istennő? Olyan inkább, mint egy gyönyörű cigánylány – sóhajtotta Mutó.

– Az már igaz, hogy csodaszép – bólogatott Vutár.

– Hű, de gyönyörű! – ámuldozott Csádi nagyokat nyelve.

– Hé! Zukka, Runó, Zoldikó! Gyertek ide gyorsan! – kiáltotta Dzsilla a sátrak felé.

Jöttek is az emberek, futottak, ahogy csak a lábuk bírta, és körülállták nagy szemekkel a mosolygó cigány tündért.

– Az ég lakói tegyék könnyűvé napjaitokat. Bor, hús, kenyér ki ne fogyjon ezüst edényeitekből – köszöntötte őket Doja kedvesen, ahogy illet.

– Neked is szintúgy kívánjuk! – válaszolták a cigányok egyszerre, és érezték, hogy megtelik szívük szeretettel.

– Gyere, ülj le szerény sátrunkban, és mesélj arról, honnan jöttél – kérte Dzsilla.

Doja megérintette az embereket, megsimogatta széltől cserzett arcukat, és várta, hogy ráismerjenek.

– Tudom ki vagy! – kiáltotta könnyes szemmel Dzsilla.

– Ez a puha kéz – sóhajtotta Zurkoja.

– Igen, nem lehet ő más... – suttozta Csádi.

– ... mint a cigányok tündére – tette hozzá Dzsilla.

– Doja! Doja! Doja! – kiabálták a cigányok felszabadulással örömmel.

– A mi tündérünk! – szólt Runó.

– A mi jótevőnk! – sírta Zoldikó.

– Maradj velünk örökre! – kérték a tündért.

– Láttam palotából minden rosszat, amit veletek tettem. Azért jöttem, hogy segítsek rajtatok.

Lesz országotok, ahol nyugodtan élhettek, ahol biztonságban és jólétben nevelhetitek gyerekeiteket. Házakat építünk kőből, téglából, ahogy más népek teszik. Törvényeket hozunk, mert rend nélkül élni nem lehet. Teljesítem minden kívánságotokat, dolgoznotok kell, és nem szabad vagyont gyűjtenetek. A kenyér mindenkié lesz és egyformán kell elosztanunk – mondta Doja kipirult arccal.

– Úgy lesz! Így legyen! – helyeseltek a cigányok.

– Akkor szedjétek fel a sátorfákat, mert hosszú útra indulunk. Országot keresünk magunknak – jelentette be Doja az elképedt cigányoknak.

– Nem maradhatnánk itt? Van fű elég, nagy erdő, folyó... – mondta a vén Vutár.

– Ez az ország nem a tiétek! Nagy bűn kisajátítani a másét! Befogadni nem fogadnak be, úgyszólván nincs más választásotok, mint saját országot alapítani! – mondta a cigányok tündére határozottan.

– Cigányország? Nem is hangzik rosszul! – állapította meg Csádi és nekiállt pakolni.

Nem volt sok pakolnivalójuk, így hát kis idő után útra készen várakoztak.

– Merre megyünk? – kérdezte Mutó.

– Jaj, csak északra ne, mert ott mindig hideg van! – ijedt meg Dzsilla, aki már annyit fázott életében, hogy nyáron is vacogott.

Doja kifésülte földig érő haját és így szólt:

– Kapaszkodjatok a hajamba! Ne féljete! Ne féljete! – bátorította az elgyávult cigányokat.

Belekapaszkodtak hát Doja szép erős hajába és várták, hogy mi fog történni. Egyszer csak érezték, hogy felemelkednek és repülnek, mint az irigyelt madarak. Szálltak az emberek, a sátrak, a sovány lovak. Hosszú-hosszú időn át kergették így az időt, mire megérkeztek.

– Nézzétek körül! – biztatta Doja a félelmükben vacogó cigányokat.

Félénken elindultak.

– Mennyi víz! – kiáltotta Dzsilla.

– Mekkora erdő! – csodálkozott Vutár.

– Milyen szép madarak! – ámuldott el Zurkoja.

– Hogy süt a nap! – örült Dzsilla.

– Ez a mi országunk? – kérdezte Csádi megilletődve.

– Ez bizony! Ez a cigányok földje. Olyan hatalmas, hogy ötven év is kevés lenne ahhoz, hogy körbejárjátok. Ez a sós illatú víz nem tó, hanem a Rom-tenger, ami körülveszi ezt a nagy-nagy szigetet. De van itt ezer meg ezer édesvízű forrás, meg egy kristályvízű folyó is, ami a Rom-tengerbe ömlik. Az állatok szelídek, a fák jóízű gyümölcsöt adnak – mondta Doja tündér az ámuldozó cigányoknak.

– Száz évet megéltem, de nem hittem volna, hogy egyszer saját országunkban élhetünk. Hej, cigányok, ez aztán csoda a javából – és Zurkoja örömeiben zokogva borult az illatos földre.

A többiek követték példáját, és könnyeikkel köszöntötték ők is a földet. Doja velük együtt örült, de ő már a holnapra gondolt. Szemei előtt megjelent a benépesített sziget, az emberek elégedett, mosolygó arca. Ami ezután következett, azt hosszú lenne elmondani. De évek múltán meglelt a nehéz munka eredménye, éppúgy, ahogy Doja elképzelte. Szép fehérre meszelt házak sorakoztak egymás mellett. Kertek pompáztak titokzatos színes virágokkal. A házak mögött hatalmas búzatáblákat ringatott a langyos szél. A folyónál és a tengerparton lovak ezrei száguldottak szabadon. De a libák, tyúkok, pulykák, birkák százai sem hiányoztak. A tenger finom húsú halakat adott, akik meg vadhúsrá vágytak, azoknak ott volt a szarvasban, vaddisznóban gazdag erdő.

– Mint a mesebeli paradicsomban, úgy élünk! – hitetlenkedtek a cigányok, és alig-alig akarták elhinni jó dolgukat.

Ám egy szép reggelen borzasztó dolog történt. Megnyílt a föld és repedéseiből zöld pikkelyes, kígyónyakú, póktestű, emberfejű, piros patás lények bújtak elő, cincogó hangot adva. Megszámlálhatatlanul sokan voltak és úgy ugráltak, mint a bolhák. Patáik alatt dübörgött a föld, újabb repedések nyíltak, és házak dőltek össze, betemetve a bent lévőket. Akik nem a házakból figyelték a szörnyetegeket, még rosszabbul jártak. Akiket elkaptak a kígyónyakúak, darabokra marcangoltak és megették. A cigányok halálra rémültek. A nagy riadalomban ki

a fára mászott, ki a tengere vetette magát, de sokan már a kígyónyakúak látásától szörnyet haltak. Doja sírva nézte, hogy megy veszendőbe sokévi munkája.

– Kik ezek, Doja? – kérdezte remegő hangon Dzsilla, aki egy perc alatt megőszült rémületében.

– Ők a föld alatti rémek, a szüllákok, akik csak akkor jönnek elő, ha elloptak tőlük valamit – válaszolta Doja.

– Jaj, de mi nem loptunk el semmit tőlük valamit – zokogta Dzsilla és haját tépte rémületében.

– Az én kisfiam, Bojá, tegnap este kikotort a földből egy gyémántszerű, piros lábú állatkát. Épp így cincogott, mint ezek a szüllákok – sikította rémülten Zukka.

– Ó, jaj! – sópánkodott Doja.

– Ott... ott van a házukban... adjuk vissza nekik.

Mi nem bántottuk... még kecsketejjel is megittattuk – mentegőzött Zukka.

– Bizony, azonnal vissza kell adnunk nekik. Fuss és hozd ide – mondja Doja.

– Nem, nem, én nem merem. Inkább te... – kérte Zukka elfehéredve.

– Jól van, majd én visszaadom nekik – egyezett bele Doja, és elfutott. Igencsak ügyesnek kellett lennie, hogy el ne kapják a pattogó rémek. Már bent is volt Zukka házában, ahol Bojá, a kisfiú és a furcsa állatka játszott a szőnyegen békésen. Felvette ölébe a szüllák ivadékot, és kirohant a rémek közé. Azok rögtön megtorpantak, ahogy észrevették a csöpp szüllák gyereket, aztán hangos cincogásba kezdtek. Doja felemelte a kezét, jelezve, hogy szólni akar, de erre eszeveszett toporzékolást rendeztek a kígyónyakúak. Gondolkodott Doja, hogy most mit tegyen. És megvakarta a fejét. Ebben a pillanatban minden rém a földre vetett magát.

Doja kíváncsian nézett körül és megint megvakargatta a fejét, mire a szüllákok még mélyebbre hajoltak.

– No lám, szóval így lehet bánni veletek! – gondolta elégedetten Doja, és elengedte a szüllák ivadékot, aki nagyokat pattanva ugrott egy szüllák anyja nyakába.

– Zübirki-ridikiki! Bukiki-zuki! – hajladoztak Doja előtt a kígyónyakúak, számára ismeretlen nyelven hálálkodva, aztán úgy eltűntek, mintha ott sem lettek volna. A föld sebei begyógyultak, a halottakat eltemették, és újra fölépítették a házakat. De mégsem voltak olyan boldogok, mint korábban. A szél simogatása, a madarak éneke, a tenger vad hullám mind-mind azt suttozta: „el innen, messzire”.

– De jó volt régen vándorolni, ott aludni, ahol az éjszaka ért bennünket – mondta ki Dzsilla mindannyiuk gondolatát.

– Hát olyan nagyon boldogtalanok vagytok itt? – kérdezte megdöbbenve Doja, és úgy érezte, mintha elmulasztott volna valami igen fontos dolgot.

– Szép és jó itt, de hiányzik a vándorlás – motyogta a vénségesen vén Zurkoja.

– És te mit mondasz, Csádi? – kérdezte sápadtan Doja.

– Mit mondana a paradicsommadár, ha selyemzsinórt kötnének kényes lábára, és nem mozdulhatna el onnan soha? – válaszolt kérdéssel a fekete szemű fiú.

– Ha innen elmentek, én már nem tudok többet segíteni rajtatok. Hatalmamból többre nem futja. Gondoljátok jól meg. Itt nyugalomban, gondtalanul éltetek. A szüllákok soha többé nem fognak bántani bennünket. Mit akartok? – kérdezte szomorúan Doja.

– Vigyél minket vissza oda, ahonnan elhoztál – kérték.

– A kígyónyakúak visszajöhetnek – súgta félve Dzsilla.

– Itt élnek a lábunk alatt – szólt Csádi viszolyogva.

– Ez büntetésünk, amiért olyan boldogok voltunk! – motyogta a vén Zurkoja.

– Félünk itt, Doja – mondta Mutó.

– Majd én megvédelek benneteket, hiszen már tudom, hogyan kell bánni velük – válaszolta Doja halkan.

– Azok a rémek megölték az uramat – zokogta Zukka.

– ... És még hányat marcangoltak szét! – emlékezett a nagy bajuszú Vutár.

– Jól van. Holnap hajnalban visszaviszlek benneteket oda, ahonnan elhoztalak, az idegenek

földjére – egyezett bele Doja tündér és nem állhatta meg sírás nélkül.

A cigányok nem szóltak, nem sírtak, de elgondolkozva mentek be kőházaikba aludni. Másnap hajnalban nagy sürgés-forgásra ébredt Doja.

Pakoltak a cigányok serényen. Mindent el akartak vinni, ami csak a kezük ügyébe került. A kocsiderék megtelt, de legszívesebben még a házaikat is elvitték volna.

– Emberek, ez nem lesz így jó. Csak annyit vihetünk el, amennyit idehoztunk. A hajam nem bírja el ezt a sok cókókot – ijedt meg Doja.

– Ó, dehogynem, hiszen te tündér vagy, még varázsolni is tudsz – nevetett Mutó.

– Már hogy hagynám itt száz lovamat – morgolódott Vutár.

– Baj lesz ebből – mondta a tündér rosszat sejtve.

– Nem lesz semmi baj – erősködött Vutár.

Doja látta, hogy nem hallgat rá senki, hát nem szólt többet. Lesz, ami lesz, gondolta szomorúan.

– Útra készen állunk, jelentette be Dzsilla.

– Kapaszkodjatok a hajamba az egyik kezetekkel, a másikkal meg el ne engedjétek a szekerek rúdját – kiáltotta Doja, és már fel is emelkedtek, mint sok-sok ével ezelőtt.

Repültek-repültek, messze maguk mögött hagyva Cigányországot, de a tündéren kívül nem sajnálta senki a zsíros termőföldet, a titokzatos, bódító illatú virágokat, a színes tollú szelíd madarakat, a tengert, a folyót a forrásokat, a sós illatú levegőt, a nyugalmat árasztó erdő susogását.

– Jaj, nem bírom ár tartani magam! – kiabálta Csádi.

– Engedd el a szekered rúdját! – parancsolta Doja.

– Dehogy engedem! Mi lesz a lovaimmal akkor?! – dacoskodott Csádi, de ebben a pillanatban már zuhanni kezdett.

A cigányok átkozódtak rémületükben. Doja nyugodt volt, és hatalmas sárga pillangókat varázsolt a zuhanó Csádi segítségére, aki puhán, baj nélkül ért földet egy sosem látott vidéken. Repültek tovább. A barna kezek egyre fáradtabban kapaszkodtak Doja erős hajába, aztán kimerülten lehanyatlottak. Csádi után Vutár, később Dzsilla is lezuhant az ismeretlen földre. De Doja nekik is elküldte a sárga pillangókat segíteni.

– Mi lesz velük? Mi lesz velük? – gondolta mély fájdalommal Doja.

Ám egyszer csak érezte, hogy egyedül repül, hajába már nem kapaszkodik senki.

– Ó, a szerencsétlenek! Szétszóródtak a nagyvilágban. Most aztán vándorolhatnak, hogy egymásra találjanak – sopánkodott a tündér és sírni kezdett. – Én már nem tudok segíteni rajtuk! – zokogta a kíváncsi bárányfelhőknek, és a szivárványon visszasétált rég elhagyott palotájába.

A cigányok azóta is vándorolnak egymást keresve, és visszavárják Doját, a cigányok tündérét, hogy segítse meg őket nagy bajukban. És mesélnek hideg éjszakákon a csodaszép Cigányországról, amelyre hitetlenkedve gondolnak még ők is, mert tán igaz se volt.